

**TARBIYACHINING MASHG'ULOTLARNI TASHKIL ETISHDA INTERFAOL
METODLARNI QO'LLASH USULLARI.**

Abdullayeva Indira Ergashevna

Jizzax shahar 37-DMTTda tarbiyachi.

Annotatsiya: *Ushbu maqolada tarbiyachining mashg'ulotlarni tashkil etishda interfaol metodlarni qo'llash usullari haqida so'z borgan.*

Kalit so'zlar: *yaxlit o'quv jarayoni, davr talabi, dasturiy mahsulotlar, boshqaruv, metodik ishlarda ham, amaliy psixolog, innovatsion texnologiyalar, zamonaviylashtirish, telekommunikatsiyalar, innovatsiyalash.*

Zamonaviy tarbiyachi bolaga nafaqat asosiy bilimlarni beribgina qolmay, balki uni mustaqil ravishda o'zlashtirishga yo'naltirishi lozim. Buning uchun asosiy vosita sifatida dasturiy mahsulotlardan foydalanish davr talabidir. Bolalarda kognitiv qiziqishni rivojlantirish uchun tarbiyachi katta kuch sarf qilishi kerak. Uning oldida darsni qiziqarli va boy qilish vazifasi turibdi, bu esa bolalarni faol o'rganishga undaydi. Ya'ni, tarbiyachi tomonidan mashg'ulot jarayonida taklif qilingan materialda favqulodda, hayratlanarli, kutilmagan ma'lumotlar elementlari bo'lishi lozim, ular maktabgacha yoshdagi bolalarning o'quv jarayoniga qiziqishini uyg'otadi va ijobiy hissiy muhitni yaratishga yordam beradi. Nafaqat o'quv jarayonini tashkil etishga, balki mustaqil o'yin faoliyatida ham dasturiy mahsulotlardan foydalanish bolalarning aqliy qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

Darhaqiqat, bir vaqtning o'zida animatsion, ovozli, harakatli elementlar orqali ta'limni tashkil etish, bolaning fikrlash doirasini uyg'otadi va olingan ma'lumotni uzoq vaqt xotirasida saqlanishiga xizmat qvadi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) ko'pincha axborot texnologiyalari (IT) sinonimi sifatida ishlatvadi, garchi AKT umumiy atama bo'lib, birlashtirilgan texnologiyalarning rolini va telekommunikatsiyalar (telefon tarmoqlari va simsiz ulanishlar), kompyuterlar, dasturiy ta'minot, saqlash va audiovizual tizimlarning integratsiyasini ta'kidlaydi hamda foydalanuvchvarga ma'lumotlarni yaratish, kirish, saqlash, uzatish va o'zgartirishga imkon beradi. Axborotlashtirish-zamonaviy ilmiy va texnologik inqilobning asosiy yo'nalishlaridan biri bo'lib, unga asoslangan jamiyat taraqqiyotining sanoat bosqichidan axborotga o'tish. Bu barcha ijtimoiy ahamiyatga ega faoliyat turlarida ishonchli, har tomonlama va o'z vaqtida olingan ma'lumotlardan foydalanish orqali jamiyat hayotini qayta qurish jarayonidir. Ammo shuni esda tutish kerakki, axborotkommunikatsiya texnologiyalari katta ijobiy

potentsialga qaramay, tarbiyachining bola bilan jonli muloqotini o'rnini bosa olmaydi va o'zgartira olmaydi. Faqat aniq kompleks rejalashtirish, AKTni joriy etish va rivojlantirish bo'yicha tizimli ishlarni amalga oshirish, kadrlar tayyorlash va o'quv jarayoniga bunday yangiliklarni tatbiq etishni doimiy monitoring qilish maktabgacha ta'lim tashkilotini zamonaviylashtirishga imkon beradi.

Maktabgacha ta'limning o'quv jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish pedagogikadagi eng yangi va eng dolzarb muammolardan biridir.

Maktabgacha ta'lim tizimi o'quv jarayoniga innovatsion texnologiyalarni doimiy ravishda joriy etishni talab qvadi. Kompyuter texnologiyalari uning samaradorligini sezilarli darajada oshiradigan yaxlit o'quv jarayonining ajralmas qismi bo'lishi kerak. Ta'lim jarayonining kadrlar va uslubiy ta'minoti bilan birgalikda, bu nafaqat zamonaviy maktab, balki maktabgacha ta'lim tashkilotining huquqiy imkoniyatlarini baholashning hal qiluvchi ko'rsatkichidir. Axborot muhiti-bu o'quv jarayoni ishtirokchvari: bolalar, tarbiyachvar, otaonalar o'rtasida samarali o'zaro ta'sir o'tkazish vositasi.

Maktabgacha ta'lim tizimida an'anaviy yo'nalishdagi mashg'ulotlar sistemasiga e'tibor berilganda, bu faoliyatda tarbiyachi obyekt bola subyekt rolini o'ynagan edi. Har qanday yangilik ehtiyoj natijasida yuzaga keladi. Ehtiyoj qanchalik yuqori bo'lsa, uning samaradorlik darajasi ham ko'tarvaveradi.

Pedagog ta'lim jarayonini innovatsiyalashda texnologiyalarni qo'llashni nazarda tutadi. Innovatsiya yangilik kiritish bo'lsa, texnologiya – mahorat, san'at sifatida gavdalanib, innovatsion texnologiyalar yuzaga keladi. Demak, tarbiyachining innovatsion faoliyati, bu uning pedagogik mahorati belgisidir. Mahorat qanchalik yuksalishda bo'lsa, novatorlikka aylanib boradi. Innovatsion texnologiyalardan foydalana olish uchun tarbiyachi-pedagog quyidagi bilimlarni o'zida mujassamlantirishi lozim:

- ✚ AKT bo'yicha bilim, ko'nikma va malakaga ega bo'lishi;
- ✚ Yangi pedagogik texnologiyalar bo'yicha xorijiy tajribalardan boxabar bo'lishi;
- ✚ Ta'lim jarayonida maktabgacha yoshdagi bolalar yoshiga mos keladigan didaktiko'yinlar, interfaol usullarni tanlay bilish qobiliyati;
- ✚ Ilg'or pedagogik yangvanayotgan g'oyalar bilan tanishib borish;
- ✚ Bilimlarning ko'nikma va malakaga aylantirish asosida o'z kasbiy pozitsiyasinishakllantirib borish;
- ✚ Ta'limiy faoliyatlarda harakatli o'yinlardan foydalana olish;

✚ Turli yo'nalishdagi bilimlarni integratsiyalashgan holda amaliyotda o'rgatishga erishish.

Xulosa qilib aytganda, interfaol metodlarning har bir turi tarbiyalanuvchilarda faqatgina yangi bilim hosil qilishga xizmat qilibgina qolmasdan, balki ularda har tomonlama rivojlanish mexanizmlarini tarkib toptirishda xizmat qva oladi. Bugungi kunda maktabgacha ta'lim sohasida ommalashib borayotgan ta'limiy faoliyatlar innovatsion xarakter kasb etmoqda. Chunki maktabgacha yoshdagi bolalarga ma'naviy-axloqiy, aqliy va jismoniy tarbiya berishda innovatsion yangi texnologiya loyihalarini yaratish, interfaol metodlardan foydalanish ta'lim-tarbiya samaradorligini oshirmoqda.

ADABIYOTLAR RO'YHATI.

1. Norqo'ziyeva M. "Yangi innovatsiyalarni kasbiy faoliyatda qo'llash fanidan ma'ruzalar matni". / Uslubiy qo'llanma / – Jizzax: JDPU "Tahririy-nashriyot bo'limi nashri", 2023. – 108 bet.
2. X.A.Meliyev, M.X.Qilichova. "Maktabgacha pedagogika". Toshkent. Darslik. 2022 yil. 471 bet.
3. Raximov B.X. Bo'lajak o'qituvchida kasbiy-madaniy munosabatlarning shakllanishi: 2014. – 160 b.
4. Choriyev R. Yangi pedagogik texnologiya-ta'lim tarbiya sifat va samaradoriligini oshirish omili. // Xalq ta'limi jurnali. 2004., 4 son. 12 bet.